СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 36. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 12 лютого, 1934. VOL. XLII. No. 36. Jersey City, N. J., Monday, February 12, 1934. THREE CENTS

РАДЯТЬ КОНТРОЛЮВАТИ БІРЖЕВУ ГРУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт вислав до конґресу проклямацію, в котрій радить конґресови ухвалити закон про реґуляцію торговлі удлами підприємств.

Рівночасно в одній і другій палаті конґресу внесено відповідні проєкти про контролю біржевої торговлі. Відповідно до цього проєкту, всі біржі мають бути реєстровані в федеральній торговельній комісії, яку мається встановити для виконання цього закона. Закон має заборонити 9 типових біржевих трансакцій, які мають признаки „чистої спекуляції". Законопроєкт пропонує високі кари вязниці й гривни за нарушення постанов.

Як тільки розійшлася вістка про цей проєкт, негайно на всіх майже біржах Америки уділи стали спадати на ціні.

УРЯД ВІДКЛИКУЄ ЛЕТНИЧІ КОНТРАКТИ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт розвязав одним замахом замотану справу контрактів на воження почти повітрям: він розвязав усі такі контракти та приказав летунам армії возити почту до дальшого зарядження в цій справі.

Розвязуючи контракти, президент покликується на обманства, які як викрито в конґресі, пороблено при заключуванню контрактів.

Його приказ входить у життя з днем 19 лютого. Армія вже готова тепер перебрати обовязок. Вона вжиє до вожения почти 800 літаків, обсерваційних і вантажних, та коло 100 бомберів. Як цих літаків забракне, почтовий уряд скасує деякі повітрові шляхи.

ҐЕНЕРАЛ ДЖАНСОН ЗАПОВІДАЄ 32-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Ґенерал Джансон, голова уряду відбудови краю, дав до зрозуміння, що уряд буде радити промислам ще далі стинати довготу праці, навіть до 32 годин на тиждень.

Щоби всі промисли могли завести в себе такі обмеження рівночасно, уряд збирається скликати на один день конференцію всіх урядовців, які наглядають над виконуванням кодексів ріжних промислів. Для цеї конференції правдоподібно встановлять день 5 березня.

ХОЧУТЬ ЗАКІНЧИТИ ВУГЛЕВИЙ СТРАЙК.

ВИЛКС БАРЕ (Па.). — Юнія „Юнайтед Антресайт Майнерс оф Пенсилвенія" відкликала свій приказ ґенерального страйку в північній частині вуглевої округи та приказала майнерам вертатися в понеділок до праці.

Страйк почався чотири тижні тому. Зазначився він терором і обмеженням продукції. Страйком майнери добилися того, що їх жалоби вислухає самий Джеймс Ґормен, розємний суддя ради посередництва, що представляє федеральну робітничу раду. Ґормен запевнив нову юнію, що він не буде фаворитувати старої юнії.

Підчас дебати на конвенції лідерів відділів юнії делеґати признали, що багато майнерів вернулися до роботи, а власники копалень кличуть до праці, обіцюючи повну шихту з огляду на запотребування вугля через студінь.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБІТ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — В обох палатах стейтової леґіслятури внесено проєкти закона про обезпечення на випадок безробіття.

За ухвалення проєктів побивається стейтова Федерація Праці.

ГОЛОВА ЮНІЇ ЗАСУДЖЕНИЙ ЗА ОБМАН.

КЛІВЛЕНД. — Лава присяжних суддів у місцевому стейтовому суді признала Алвейні Джанстона, голову юнії льокомотивних машиністів, винуватим за зловживання фондів банку Стендард Трост. Обвалування відноситься до 450,000 долярів.

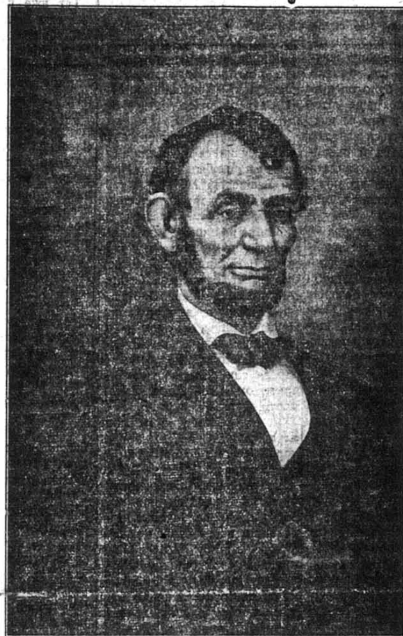
Джанстон заповів апеляцію проти присуду.

НЕБУВАЛА СТУДІНЬ.

ВАШИНҐТОН. — Одною з найголовніших новинок на сході Америки є нині погода. Це тому, бо східну полосу Злучених Держав і Канади навістив мороз, якому рівного не записало бюро погоди за ввесь час свого існування, себто за 64 роки.

У Ню Йорку мороз доходив до 15 ступнів понижче зера Фаренгайта. У деяких частях Пенсилвенії мороз дійшов до 40 ступнів понижче зера, а в деяких околицях північної части стейту Ню Йорк до 60 ступнів.

Студінь записалася людською траґедією. В Ню Йорку знайдено в пятницю 6 замерзлих людей. У Пенсилвенії замерзли 8 осіб, в північній части нюйорського стейту 4. Багато людей обморозили собі вуха, ніс, руки й ноги. Через мороз замерзло багато рур та повстало багато пожарів, які було тяжко гасити через студінь. Було багато випадків затроєння чадом з авт, коли автомобілісти пробували пускати в рух свої замерзлі авта в замкнених ґаражах.

АБРАГАМ ЛИНКОЛН.

І В КРАКОВІ УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ.

Дня 14. січня українська дітвора в Кракові відограла пєсу „В чужім пірю", а 21. січня влаштовано вечір у честь Лесі Українки.

ПРИЗНАЮТЬ І МАГОМЕДАНСЬКІ СВЯТА.

Заряд одної публичної школи у Бронксі (Ню Йорк) запізвав до суду паню Сару Смит-Бей за те, що, мовляв, вона задержує свої діти від ходження до школи в пятницю. Обжалована заявила судови, що вона магомеданка та не пускала дітей до школи в пятницю, бо це є магомеданська „неділя". Вона не хотіла присягати на Біблію, а присягала на магомеданську святу книгу, Коран. Суддя відкинув справу, бо коли християнські діти мають право не ходити до школи в неділю, а жидівські в суботу, то магомеданські діти мають право до свого тижневого свята відповідно до своєї віри.

Рішення суду викликало серед деяких дітей завидть супроти магомеданських дітей, які через це рішення суду мають три вільні дні в тижні.

МАТЕМАТИЧНИЙ ЧАРОДІЙ.

До Шікаґа приїхав німецький математичний чародій, Самуїл Крігер, який тепер живе в Бофало. Його бистрість у рахунках закрутила голови репортерам, що стали до розмови з ним. Запропоновано йому, щоби помножив 1,073,741,824 через 1,048,576. За дванацять секунд він написав відповідь: 1,125,899,906,624.

ЧОРНИЛО І ПРОГИБІЦІЯ.

Коли чуємо про „прогибіцію", то думаємо про бувшу заборону алькоголю в Злучених Державах. В цьому випадку йде мова про заборону... чорнила.

Така заборона можлива тільки там, де не писали пером і чорнилом, це є в Китаю. В Китаю почалася кампанія проти „вічних" пер та чорнила, як проти „заразників чужої культури" і тому студенти й урядовці мусять уживати кисти та фарби.

Одночасно пішла аґітація проти написів на склепах некитайськими знаками. Нанкінський міський уряд видав розпорядок, що всі некитайські написи та реклями мають негайно щезнути.

Чи заборона чорнила та пера матиме успіх? Мабуть — ні! Бо вже є пачкарі вічних пер та „бутлеґери" чорнила, які на цьому добре заробляють.

5-ЛІТНЯ ДИТИНА РОБИТЬ 5,000 МИЛЬ ДОРОГИ.

Новочасна обслуга корабельних компаній є так удосконалена, що тепер навіть малі діти можуть безпечно відбувати далеку подорож. Ось недавно приїхала з Польщі 5-літня дівчинка, Ерна Мільке, до своїх родичів в Едмонтоні. З випровадженням маленьких дітей до Канади є більше труду ніж зі старими, та Сіпіарське Бюро у Варшаві роздобуло всякі потрібні документи для малої пасажирки і вислало її в дорогу, запевнивши наперед добру опіку для неї. Через цілу подорож була вона під доглядом компанійних службовців, які доставили її ожидаючим на стації родичам. Полишили вони її ще немовлятком, тож радощам не було кінця, коли побачили свою донечку здоровою і веселою.

Недавно приїхали цею самою Лінією двоє дітей: Марія Здріль, 11, і її братчик Василь, 9 літ. Виїхали з Ливерпул 24 листопада, а вже 1. грудня були по цім боці океану. Три дні пізніше прибули до Едмонтону, де ждав на них батько, Стефан Здріль, і компанійний представник.

ФРАНЦУСЬКІ ІНЖИНІРИ В СССР.

„Фоссіше Цайтунг" повідомляє, що в совітськім аеродинамічнім інституті працює тепер група з 42 французьких інжинірів. Німецькі інжинірі, що працювали в підприємствах воєнної техніки, всі звільнені зі служби.

В МОСКВІ ПАРАДУЮТЬ, ЯК ЗА ЦАРСЬКИХ ЧАСІВ

МОСКВА (Росія). — Увійшло в практику совітської влади влаштовувати з ріжних нагод величаві військові паради. Не зважаючи на студінь, заряджено велику параду для 2,000 делеґатів, котрі зїхалися на конґрес комуністичної партії з ріжних сторін совітського царства. Померзле військо та молодь мусіли ждати на морозі годинами, поки надїхав Сталін і дано знак до вимаршу. Параду влаштовано головно на те, щоби делеґати могли розповісти по своїх місцевостях про силу червоної армії. На те й указував Ворошилов у своїй промові, в якій він підкреслив, що Совіти є тепер державою, яка є найкраще узброєна й у наймодернішу зброю. Це, говорив Ворошилов, ученики Леніна так дбають, щоби була захищена його наука й той суспільний лад, який створив Ленін у Росії.

В параді було коло 20,000 піхоти, а других 20,000 становили молоді комуністи. Далі вирушили 5,000 кіннотчиків, а за ними ступала артилерія. А ще далі везли повно ріжнородних тенків, від найменших до найбільших.

НА БАЛКАНІ ГОДЯТЬСЯ, АЛЕ НЕ ВСІ.

АТЕНИ (Греція). — Заключено договір про ненапад між такими державами: Румунія, Туреччина, Юґославія і Греція. Та британська преса не дуже захоплена тим договором, а це тому, що нема в нім Болгарії й Альбанії, а саме ті держави найбільше незадоволені з теперішніх границь і з їх боку треба надіятися нових заворушень на Балкані.

НАЙНОВІШІ РОЗКОПКИ НА БОЙКІВЩИНІ.

САМБІР (Західня Україна). — Від трох літ переводяться з доручення музею „Бойківщина" плянові наукові археольоґічні розкопки і досліди на бойківській території. В осені минулого року д-р Кобільник, кустош музею „Бойківщина", відкрив у Кульчицях на городищі з княжої доби в глибині 130 цм. рештки двох землянок з кінця бронзової доби. Знайдено там велику скількість черепя лужицької культури з трацькими впливами. Кераміку ту поділитиб можна на посудини з питомим лужицьким орнаментом, формою і способом виробу, і на кераміку, старанніше вироблену з трацькими впливами. В середині хат надибано гарне, камінням обложене огнище. На рештках глини, якою були виліплені хати, видно виразні відтиски бальків. На декотрих видно відтиски полови, що свідчить про хліборобське заняття дотичного племени. Можна слушно надіятися, що в тім місці була ціла оселя, що дальші досліди відкриють більше решток хаток. Ті цікаві розкопки є одною цеголкою більше до пізнання історії бойківської землі.

КАРДИНАЛ ІННІЦЕР ПРО ГОЛОДОВУ АКЦІЮ.

ВІДЕНЬ. — З доручення кардинала Інніцера, оголошено у віденських ґазетах заяву, що заснований з ініціятиви кардинала „Міжконфесійний і наднаціональний Допомоговий Комітет для голодних областей СССР" має за своє завдання єдино зрушити сумління світа, щоб ті области, які мають надвишки в продуктах, віддавали їх нещасним голодним в СССР, і щоб не повторювалося те, що в минулому вже нераз бувало, що деякі держави нищили масово збіже, мясо, каву.

ДУМЕРҐ СФОРМУВАВ КАБІНЕТ.

ПАРИЖ. — Бувший президент держави, а теперішній премієр, Ґастон Думерґ, вже витягнув Францію хвилево з кризи і сформував надпартійний кабінет, до якого втягнено представників усіх партій, крім соціялістів і комуністів. Тих останніх взагалі не запрошено, а соціялісти відмовилися вступити.

СПОКОЮ НЕМА ЩЕ.

ПАРИЖ. — Премієр Думерґ візвав людність вернутись до своєї щоденної праці й забути за те, що було. Та вїдозва не спинила дальших вуличних заворушень, які викликували головно комуністи. Досі арештовано понад 800 осіб. По обнятю влади Думерґом пострілено на вулицях Парижа 12 поліцаїв.

КЛЕРИКАЛИ ПІШЛИ РАЗОМ З СОЦІЯЛІСТАМИ.

ВІДЕНЬ. — У віденськім соймі обєдналася клерикальна християнсько-суспільна партія з соціялістичною в боротьбі проти „Гаймвери", яка змагає до диктатури, що мала би перейти в руки прихильників Гітлера.

ПЕРЕД УНІВЕРСИТЕТОМ — ДО РОБОТИ.

БЕРЛІН. — Гітлерівська влада видала розпорядок, що по скінченню ґімназії кождий кандидат, котрий хоче далі вчитися в університеті, мусить наперед відбути обовязковий курс праці, до котрої вчисляють і ту службу, яку молодь відбуває в таборах під доглядом наців.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$2.00
Six months	$1.25	На пів року	$1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРЕБА ВИЗВОЛЬНИКА

В день уродин Абрагама Линколна звертаємо нашу увагу хоч на хвилину на найкритичніші часи Америки. І вдумуємося тоді у важке минуле, яке ми мимоволі беремося порівнувати з твердою сучасністю. Тоді приходимо до переконання, що Америці ще далеко, дуже далеко до того, щоби вона стала тою країною, якою хотів її бачити Абрагам Линколн. Його заслуга в тім, що він здійснив частину того, що було положене в основу американської Декляраціі Незалежности, а що не було до його часу виконане. Деклярація стверджувала, що всі люди, царі й робітники, пани і слуги, багачі й бідні, приходять на світ однаково з рівними привілеями і з рівними правами до охорони з боку закона. Деклярація ствердила далі, що влада існує на те, щоби боронила нарід і його ущасливлювала. А війну Анґлії виповіджено тому, щоби побідила засада, що влада повинна черпати силу не з підбою чи насильства, а зі згоди тих, над котрими панує.

Ті ідеї обєднали на американській землі людей, що ріжнилися між собою щодо національности, релігії й способу думання, в одну велику лаву борців, необізнаних вправді з воєнним ремеслом, людей від плуга й молота, але сціплених одним великим бажанням: здійснити ті ідеали на американській землі.

І ідея побідила. Побідила засада. Але від засади до дійсности лишилася ще довга дорога. І коли ми поглянемо на той час, який ділить нас тепер від часу, коли повстала Деклярація Незалежности, то бачимо в половині того періоду постать Абрагама Линколна, того Великого Визвольника, котрий по довгих десятках літ існування Декляраціі мусів звести кріваву горожанську війну, щоби довести до того, щоби було знесене невільництво в Америці. Памятаючи тепер на те і маючи перед очима теперішні часи економічної кризи і нужди мілионів, бачимо, що ще дуже далеко Америці до здійснення того, що так гарно записано в тих основах, на яких її заложено.

Та коли порівнаємо Америку з іншими демократичними краями, то бачимо, що тут є ще таки найбільші можливости здійснення цього ідеалу. Треба тільки більше Линколнів, котрі булиб рішені звести рішучу боротьбу, коли йде про поступ. Та ті Линколни зможуть прийти до влади і вдержатися при ній тільки тоді, коли народні маси будуть розуміти ті важкі соціяльні й політичні проблеми, які треба розвязати. Тоді доперва вічно житиме в Америці правління народу, через нарід, для народу: ідеал Абрагама Линколна.

„МИ"

Хочеться мені звернути увагу всіх тих українських Американців, які цікавляться розвитком української літератури й кохаються в українському письменстві, на літературний чвертьрічний журнал „Ми", перша книга якого, на 150 сторінок друку, вийшла оце недавно в Варшаві накладом видавництва „Варяг".

Мушу сказати, що давно вже ніяка книга чисто літературного характеру не робила на мене такого приемного враження. Може тому, що я не маю можливости слідкувати за **всіма** проявами літературного життя на наших українських землях. Може тому, що серед тих незнаних мені проявів літературного українського життя знаходяться ще чимало перлин, які варто було би відзначити. На жаль, наша літературна критика з тим не квапиться. У нас бояться занадто хвалити, як бояться й занадто ганити. Бояться занадто хвалити, щоби „не згордів", і бояться занадто ганити, щоби „не розсердився". Тому й критика наша літературна є переважно сіренька. Не знайдете ви в ній ентузіязму, який так потрібний читачеві, щоби пробудити в ньому бажання пізнати якусь нову книгу, і так потрібний письменникові, щоби міг зрозуміти свою справжню дорогу і свої справжні можливости.

Починається перша книга „Ми" кількома віршами Богдана Лепкого, під загальним заголовком „З моїх вікон". Вірші, яких по всіх усюдах можна знайти багато, але без яких таксамо не можна обійтися. Але не їм творити головну принаду збірника. Такою принадою є „Міста і люди" (новеля, перша з циклю „Мертвих душ") Андр. Крижанівського. Такою принадою є поема „Трильоґія пристрасти" Миколи Бажана. Такою принадою можуть бути еротичні поезії Нат. Лівицької-Холодної. Поза тим доброю лектурою є ще оповідання Ю. К. „Остання статка поручника фон Гаґенава", Е. Маланюка "Гоголь". О'Фляґерти „Громадянська війна" (переклад з ірляндського, що дає добрий малюнок переживань малодушного труса, який для порятунку свого нікчемного життя зраджує своїх, але однаково знаходить смерть від руки тих, які трусів не потребують і ними гидяться).

Над „Містами і людьми" Крижанівського та над „Гоголем" Меланюка повіває дух нашого славнозвісного малоросіянина, який „сміявся крізь сльози" над отим малоросійським життям дрібних—„м е р т в и х" (себто без жадного живого пориву до чогось величнього, гарного, небуденного) душ, що прийшли на зміну бурхливого життя славних лицарів колишньої вільної України.

— „Він умер — Гоголь (Нікалай Васілєвич), але жиє місто і стеляться дороги у невідому далеч, ідуть дороги через незримий край, мертві душі бредуть молочним шляхом і не привид вони, не фікція, не уява розгоряченого мозку, а дійсність..." (Крижанівський).

І в автора вихоплюється болісне питання:

„Невже нам, піснярам твого життя, судилось бути лише нащадками ґеніяльного „Нікалая Васілєвіча"? Невжеж тебе ще й досі огортає павутиння безмежного сну? Невжеж ми ніколи не напишемо так, як писали ті, що пробили нас списою своєї твердости? І невжеж сотки міст... втекли в безпросвітний **очеретяний Сибір?...**" Бо Україна, сучасна, колишня вільна Україна, — є тепер лише одним величезним „очеретяним Сибіром", де „сонце сідає за сині ліси, за якими не привидом, а дійсністю встають мертві душі..."

Та автор побачив не лише мертві душі. З безрадісної малоросійської дійсности, яку малював колись „Нікалай Васілєвіч", починають вирисовуватися інші постаті, що прагнуть великого вчинку, що прагнуть перетворення „очеретяного Сибіру", „бездонного провалля бурянової жури" в ту чарівну вимріяну дійсність, яку "деяким романтичним і оптимістичним людям хочеться називати таким дзвінким, таким мрійливо прекрасним словом — „Україна". Тут ми бачимо Ірину, що народилася в родині „мертвих душ" — Варфоломія Харитоновича, бухгальтера банку, та Аделяїди Максимівни, його жінки, але... „її друге народження було в революцію. Це тоді, коли в крови й муках почався неймовірний ренесанс. Україна йшла тоді через бурян, через очерет, через тирсу. Тіло її було лиш футляром для серця. А серце горіло мов рубін, червоний і древній камінь..."

Тоді багато „душ" відродилося наново. Тоді в життя увійшли "кремезні юнаки", що пішли „в ліс, в чорну безвість, в морок ночі" на зустріч смерти від револьверової кулі, на сустріч усім тим шпигунам, що творять „окрему націю. Вони всюди. В місті їх повно. Вони подають вам рахунок з ресторану, вони посміхаються до вас з крамниць, з трамваїв, з авт, вони продають вам білети на залізничному двірці... І їх пізнають так, як пізнають Жидів, — їх пізнають по ході, по насторожених очах, по робленій (о санкта симплі-цітас!) байдужности облич".

Тут вже не „мертві душі!" Тув вже боротьба завзята, очайдушна, боротьба за те, щоби Україна „не йшла більше очеретами", а „гнала поспішним в Европу, в Берлін, в Париж"... Тут вже народження **нового світа,** якого не знав і ще не міг знати „Нікалай Васілєвіч" Гоголь.

Стиль у Крижанівського своєрідний, мова прегарна, легка, мальовнича. Характеристики персонажів дуже влучні. Описи фраґментаричні, але повні настрою. І все це перейняте отим гоголівським гумором, в котрому почуваються сльози крізь сміх.

Це оповідання „Міста і люди" виявляє великий талант автора і його з великою втіхою почитає кожний, хто кохається в українській літературі.

Небуденним явищем в нашій літературі є також поема „Трильоґія пристрасти" Микоми Бажана, передрукована з „Червоного Шляху" (в Харкові). В цій поемі ми знаходимо описи ріжних духовних пристрастей що визначають з одного боку неабияку авторську культуру, а по друге й неабиякий авторський талант. Мова трохи заважка, але дуже сильна, і нагадує великих мистців середновіча. Лише для прикладу наведу тут характеристику ніякому непотрібного співчуття, в якому кохаються розчулені душі:

„Чистоплюйці душі і сердець
[приживальці
Більше тобі, співчуття, не дано,
Як тільки сидіти й поломані
[пальці
Завязувать бантом навколо до-
[лонь.
Сидить і чеснотами пахне як
[милом
Сидить і скорботою пахне, як
[злом.
Сидить, поправляючи рухом
[несмілим
Ґримаски своєї трагічний за-
[лом.
Чи кінчиком пальців, чи кін-
[чиком губок
Торкнеться гарячого мяса про-
[блєм
Й видушує кожну сльозу, на-
[че тюбік
З солодким сиропом і пашати-
[рем.
Співчуття й вболівання,
ти — лікар, ти — фершал,
Що вчасно ніколи не може
[прийти
Ти перша й швидка допомога
[померішим
Яким не потрібна ти!..."

Відрадним і багатообіцюючим фактом є ця поема „Трильоґія пристрасти", що відриває поезію від звичайної нашої української тематики про любов або — в кращому випадку — про ріжні громадські мотиви, щоби перенести її в високі сфери фільософського духа.

Уважаю збірник „Ми" добрим вкладом в нашу українську культуру і раджу кожному з ним запізнатися.

Евген Онацький.

Лікар: Я вам записав нове лікарство. Маєте брати його що пів години. Крім того можете випити скляночку білого французького вина.

Хорий: Добре, а також що пів години?

НАРІД З МІЦНИМИ НЕРВАМИ

На засіданні ЦІК-у ССС 29. грудня м. р. Літвінов жалівся:

„Зі сторони Японії надтягає найчорніша хмара. Займаючи Манджурію, Японія подоптала всі договори, починаючи від договору в Портмут 1905 р... Сьогодні Японія нагромадила в Манджурії такі маси військ, що вони загрожують границям ССС".

Зі страху перед Японією, яка поперехрещувала всі пляни большевиків в Азії, московські можновладці вибивають поклони в столицях Франції, Анґлії, Америки. Що більше: в столицях своїх малих сусідів в Европі.

60-міліонова Японія на своїх вбогих, перелюднених, вульканічних островах зробилася загрозою не тільки для Совітів, а й для інтересів Злучених Держав Америки на Тихому океані. Розбудований на велику скалю японський промисл дешевістю своїх виробів побиває промисл цілої низки держав.

Цей дивний, далекосхідній нарід в останніх десятиліттях, присвоївши собі европейську техніку та европейські методи праці й боротьби, викликав далекосяглі зміни в світовій політиці.

Про нього в половині мин. віку малощо хто знав в Европі. Товчок до відродження Японців дав напад американських воєнних кораблів у другій половині XIX. в. на японські пристані, щоби силою спонукати Японію до отворення цих пристаней для американської, а вслід за цим і европейської торговлі. До того часу Японія, таксамо як і Китай, жила в повному відокремлені від світа. Після цього грабіжницького нападу Японці зацікавилися ближче цивілізацією біяої раси і тайнами їх сили.

І в трицять літ після нападу американської воєнної фльоти Японці европейськими воєнними засобами побивають Китай, поширюють свій територіяльний стан посідання. Минає ще десять літ і вони побивають царську Росію. А сьогодні на Токіо, столицю Японії, звернена увага цілого світа. Там сьогодні лежить ключ від міжнародньої ситуації.

Насувається питання: яка причина цього небувалого ренесансу японської нації на протязі кількох десятиліть? У чому лежить тайна її нечуваних успіхів?

Влучну відповідь на це дає Р. Дмовський, який у 1904 р. їздив до Японії паралiжувати акцію Пілсудського і від того часу ближче цікавився Японією і Китаєм.

Пересічний Европеєць чи Американець, який у своїй зарозумілости оперує плиткими, банальними загальниками — каже Дмовський — є й досі свято переконаний, що головна вартість і сила Японії лежить у тому, що вона зевропеїзувалася.

Неправда. Ця **европеїзація** (поверховна, бо інакшою не могла бути) **достачила їй тільки знаряддя, одначе сила, що користується цим знаряддям, лежить в устрою психічнім, моральнім, суспільнім,** який являється протилежністю до устрою европейського. Тесаме відноситься до цілого Далекого Сходу, отже й до Китаю, при великанських ріжницях, що існують між народом китайським і японським.

Перш усього треба собі вибити з голови думку, мовляв — людське суспільство зі старости нездужає і вмирає. Навпаки! **Чим суспільство старше, чим довше жиє у високій цивілізації, тим воно сильніше.** Сильніше навіть фізично, бо **тільки народи віддавна цивілізовані мають міцні нерви.** Коли в Европі найміцніші нерви мають Французи та Італійці, то ніякі европейські нерви не видержують порівнання з китайськими чи японськими.

Коли історія знає стільки померших народів, то причиною їхньої смерти не була старість, тільки розклад політичний, моральний, і його джерела треба деінде шукати.

Коли Китай і Японія через стільки віків не відігравали в історії активної ролі, то причиною цього не була їхня старість, тільки їхня відокремленість, відсахнення від взаємин з рештою світа, з іншими цивілізаціями, що спричинило кольосальні наслідки для їхнього внутрішнього устрою, для їхньої цілої психіки.

Суспільство має постійний нахил до поглочення людської одиниці, так, щоб одиниця якнайменше ріжнилася від інших одиниць, з яких це суспільство складається, до накинення одиниці своїх загально принятих думок, почувань, способів поведення, строю і т. д. Словом — змагає до того, щоби душу одиниці в якнайбільшім ступні зробити частиною збірної душі суспільства. Ростови цього процесу і повній побіді суспільства над одиницею стоять на перешкоді взаємини даного суспільства з іншими суспільствами, з іншими цивілізаціями, які мають інші думки, інші почування, інші способи поведінки. **Контакт з чужою цивілізацією спонукує одиницю порівнувати,** ставити собі питання, чому думається і поступається так, а не інакше, **викликує її критицизм, визволює її індивідуальність.**

Тому суспільства, ґеоґрафічно ізольовані, відірвані від взаємин з іншими, майже не змінюють способу думання і діяльности, не йдуть вперед. Якщо вони знаходяться на низькім рівні розвитку, залишаються т. зв. дикими народами; якщо їхня ізоляція прийшла в моменті, коли вони дійшли до високого рівня цивілізації, костеніють у ній, петрифікуються, витончуються, але не є здібні до великих кроків поступу і до видання зі себе великих, творчих індивідуальностей.

Зате **народи, виставлені на постійні й надто близькі взаємини з чужими цивілізаціями,** підпадаючи безупинно сильним чужим впливам, незвичайно **скоро йдуть вперед, але суспільні вузли в них стають щораз слабші, хутко доходять до розкладу і зі ростом цього розкладу гинуть цілі суспільства, цілі цивілізації.**

Народи Далекого Сходу наслідком довгої ізоляції дійшли до такого завоювання одиниці суспільством, що ми, в Европі, собі цього не можемо уявити, ані не всилі зрозуміти. А це виховало у цих народів такі сильні суспільні вузли, що прямо виключене є, щоби Китаєць чи Японець перестав бути Китайцем чи Японцем, хоч жив би він від кількох поколінь серед чужої собі цивілізації. Приклад цього бачимо в Америці.

І це являється великанською силою цих народів, якій Европа, а тим менше Америка не всилі щось подібного протиставити.

(„Новий Час").

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх членів, що звичайні місячні збори відбудуться у вівторок, 13 лютого, в год. 7.30 ввечір, в У. Н. Домі, 72 Моріс ул. Хто хоче змінити свою грамоту на новий рід обезпечення, хай принесе стару грамоту на збори. Проситься членів, щоби не забували про свій обовязок і хоч раз у місяць знайшли трохи часу і приходили на збори в більшім числі, щоб можна було разом порадитись і взятись до кращої праці в користь У. Н. Союза і нашого товариства. Не посилайте вічно своїх дітей, щоби тільки заплатили ваші вкладки, бо крім цього і ваша присутність на зборах є конечна. — В. Кушнір, рек. секр.

Чоловік: Колиб я вмер, чи дуже плакала би за мною, Наталю?

Жінка; Гадаю, що так! Тиж знаєш, що я переймаюся і найбільшою дурницею!...

К. Макушин.

БЕЗРОБІТТЯ В ПЕКЛІ.

(Небилиця).

(10)

— Нема за що. Ви не могли інакше думати. Про чортів люди думають якнайгірше. Люди помітують чортом. Не знати з якої рації на кождім кроці можна вчути: „іди до чорта!", „чорт би тебе взяв!", „дідьчий син", „родом з пекла!", „чортівське насіння", і так далі. Прикра скала все буде „чортівською скалою". Великий камінь, що в полі є завадою, „кинув чорт". Небезпечний опришківський провал буде „дідьчим провалом".

— Якась причина мусить бути...

— Очевидно, що є. Причиною є людська глупота!... Що мені тяжко знайти добрий зарібок, причиняється також те, що я не хрещений, отже не маю метрики і не можу дістати леґітимації, „особистого доказу".

— Яким способом, не маючи метрики, ви могли оженитися? Шлюб звичайно береться в церкві.

— Пане! Сто жінок лекше дістати, ніж який документ. Нині часи такі тяжкі, що люди не мають грошей на документи, тож побираються без шлюбів. Чому чорт не мав би піти за приміром людей?

— Чи жінка знає, що ви чорт?

— Ні! Як би знала, то боялась би мене і шанувала.

— То вона ні се, ні те?

— Як побивання мужа по голові твердими і тяжкими предметами є доказом пошани, то я один з найліпше шанованих мужів.

— І вам хочеться терпіти се?

— Терплю, бо моя жінка таки любить мене. Се троха хмарна, троха авантурнича, троха болюча любов, та всеж таки вона моя одинока розривка. Поневіряний нею як чоловік, забуваю, що я нещасливий чорт. Мої терпіння робляться мені менші; мою тугу заглушує вереск тої баби.

— То дивне! Ви справді так бануєте?

— Пане! Мені так страшно зле, що сего не годен вам сказати. Я не годен жити в тій духоті і в тім багні між злодіями і опришками, в болоті дрібних свинств і малих мізерних лайдацтв. Хочу вмерти. Вмерти, вмерти за всяку ціну!

— Хтож вам боронить? Чи то так тяжко зробити собі смерть?

Бідний чорт сумно глянув на Жадловича і скривив930ися, сказав:

— Та не тяжко! Не тяжко вам. Всім легко, тільки мені тяжко.

— Боїтеся?

— Також говорення! Мені хочеться вмерти так, як вам жити, бо не інакше, як лиш ворітьми людської смерти, я годен вернутися туди, куди хотів би з цілої душі: до своїх.

— Колиж бо вас там не хочуть мати, бо й там безробіття.

— Зачинаєте розуміти ситуацію. Так. Через безробіття в пеклі, наш уряд не позволяє мені вмерти на земли. Колись се таки зміниться, бо чорт не чоловік, тож не така завзята свиня до безконечности. Колись ті, що в пеклі і мають добрі зарібки, перестануть завидувати другому, і позволять мені втекти відси, де сто разів гірше як в пеклі.

— А ви вже пробували вмерти?

— Чи раз?! Я все думав і все мав надію, що в пеклі мене вже помилували, що коли там покажуся, то приймуть мене. Я стрілив до себе. Куля пройшла крізь серце і тільки збила шибу. Я топився, держачи голову під водою цілих дванацять годин. Було мені тільки дуже скучно. Я прочитав усі ураїнські повісти, бо вони такі скучні, що інтеліґентного читача мусять на смерть занудити. Мій пес, прочитавши одну таку повість, здох. Я, бачите, ще жию. Я їв ціянкалі, як шоколядки і помадки; я клався на шинах і лиш завинив серть кільканацятьох людей, що їхали поїздом, бо наїхавши на мене, льокомотива вискочила з шин. Я зробив ще страшніше. Я оженився! Не тільки тому, щоби не мусів зводити дівчата. Я гадав, що мої муки і поневірка промовлять до серця пекольного уряду. Я надіявся, що баба буде сильніша, як всі ціянкалі і всі фосґени...

— Ваша надія мала багато за собою...

— Отже самі бачите! Відси мій сум, моя мелянхолія.

— Ваше тіло людське. Повинно би... Повинно би... як би, примірою, ви... повісилися?

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ВАРТІСТЬ КНИЖКИ.

Англійський письменник Чарлз Дикенс написав для своїх дітей життя Христа. Діти не хотіли продати рукопису, що має 14,000 слів, ані не хотіли видати його своїм коштом. По смерти останньої дитини спадкова маса продає рукопис за 210,000 долярів, або по 15 долярів за слово.

Коли Дикенс писав цю працю, він був бідним початкуючим письменником, якому певно й не снилося, що його праця зможе колинебудь так цінитися.

ДОРОГИЙ РУКОПИС.

Британський музей у Лондоні купив від большевицького уряду один з найстарших рукописів Євангелія, так званий „Кодекс Синаїтікус". За рукопис заплачено 100,000 фунтів стерлінгів (коло 400,000 долярів).

Коли комусь могла би ця сума виглядати зависокою, то відомий англійський церковний діяч Індж каже, що Америка малощо не перебігла Англію в купні. Якби не депресія, то Америка була би певно перелицитувала Англію. Бо Америка заплатила 60,000 фунтів (тоді майже 300,000 долярів) за перший примірник друкованої Біблії.

КНИГА І КОСТИ РЕВОЛЮЦІОНЕРА.

Індж піддає думку, що Англія могла би виміняти „Кодекс Синаїтікус" за кости основника соціялізму, Карла Маркса, що спочивають на цвинтарі „Гай Гейт" у Лондоні.

Сугестія мимоходом подає паралелю між значінням науки Христа, про котрого говорить Євангеліє, для християн та науки Маркса для соціялістів і большевиків. Порада мимоходом підкреслює значіння віри в обох течіях та почитання основників.

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦІЯ ЗЛОЧИНСТВА.

Сейнтпольський броварник Адолф Бремер заплатив за випущення на волю свого викраденого сина 200,000 долярів.

Газети можуть переповідати всякі факти, шукати жерел злочину в прогибіції, недбалости поліції, тощо, але заки ці всі науки дійдуть до народу, нарід свою науку вже дістав. Яка ця наука? Чи не перша наука, що, захопивши в руки богача, можна видушити з нього великі гроші, і то без великої небезпеки для себе, коли поліція за 22 дні не могла ні знайти викраденого, ні попасти на слід викрадачів.

АМЕРИКА Й ГІТЛЄР.

Німецький професор Шенеман, котрий учив в Америці, говорив недавно в Берліні про відношення Американців до Німеччини. Шенеман не закривав, видно, нічого, бо сказав, що Німеччина тратить в Америці скоро всю симпатію, яку добули її після війни демократичні правління. Нині Америка вважає, що новий німецький уряд це „варят, оточений різниками". В Америці є 15 міліонів людей німецького походження, але вони не мають найменшого значіння для зєднання симпатії Німеччині.

Шенеман радив Німцям пізнавати чужинців. Без цього пізнання неможливо зєднати собі симпатії чужих народів.

Але як може пізнавати чужі народи нарід, що згори вважає себе ліпшим від інших?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Володимир Душник (Бельгія).

БЕЛЬГІЙСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНУ.

(Надіслане для „Свободи")

Мабуть ніколи ще українська проблема не знаходила стільки відгомону в европейській пресі, що під цю пору. Навіть за часів коротко тревалої нашої державности, з недостачі наших пропагандивних лекторів, справа нашої Вітчини була така далека для цілого світа, така незрозуміла, що прямо дивно ставало нашим тодішним провідникам, що, мовляв, інтереси такої Абісинії ближчі Европі, — як Україна! Що більше, — ворожа нам пропаганда використала прекрасно нашу лиху ситуацію, — представила наші святі змагання як плід чужої інтриги, — як продукт конаючих центральних держав, як Німеччини й Австро-Угорщини, — або прямо закваліфіковано нас до большевиків, — дарма, що українська нація з тими останніми провадила кровaві війни в 1917—1921 р.р.

Але ми всі мабуть знаємо, де корінь цього лиха. Знаємо, що 1709 р. під Полтавою з упадком гетьмана Мазепи, — затихла на довгі часи українська державницька пісня; Україну вcелінійовано з констеляції східньо-европейських вільних держав, зведено її до провінції в чисто географічному сенсі, заграблено її колишні вольности, козацькі традиції зрусифіковано українську церкву, положено на ціле українське життя пястук Москаля.

Правда, XIX ст. — це час великого підйому української культури й українського національного духа на всіх територіях України, — це могутній подув Котляревського, — це пресильний гомін Шевченкової музи, і його пророчого духа на східних землях, і неменший відгомін його безсмертних ідей на інших землях України, як західні й зелена Буковина. Ми були свідками цього величавого походу українського ренесансу, що в скорому темпі положив українську культуру на чолове місце серед славянських народів — хоч політично Україна була розпережана, — де за одно слово „Україна" чи „Мазепа" — ждав морозний Сибір, чи навіть шибениця.

Однак всі ці досягнення українського національного відродження 19 століття по впливом вибуялого аж поза границі можливости европейського лібералізму зводилися виключно до культурно-народовецького руху, без найменшої **волі до політично-самостійного життя.** Для світа Україна перестала іствувати з датою полтавської програнної. По чужих енциклопедіях понаписували про нас страшні речі, звели нас до несвідомої етнічної маси, що своїм найвищим ідеалом ставить... ношення національно-історичного одягу, чи плекання сентиментальної лірики!

I.

Щойно тепер Україна виплила на верх, але ми булиб дуже наівні, якщо ми переоцінювали надто зацікавлення Европи нашою проблемою. Для нас була й мусить бути жерелом визвольницького руху тільки **нація,** — цебто кращe: **її воля** до переведення в чин тих головних принципів, які в заложенню бере український націоналізм. Бо знаємо дуже добре, що, — на якій висоті не стояла б наша духова й матеріяльна культура, — щоб не знати до яких великих мір розбудували нашу національну економію, — то ніхто з чужинців не вложить нам до рук нашої державности, як також ніхто з теперішних наших ворогів не віддасть нам з чемністю наших земель. Це ми мусимо тільки самі зробити! З другої сторони, — реєструючи відгуки численних голосів Европи про Україну байдуже, прихильних нам чи ні, ми мусимо підтвердити найближчим нашим ворогам та таки своїм невірним Томам чи Юдам, — що українська справа — це не утопія, мрія, чи якийсь там витвір чийогось „штабу", але це одна з найпекучіших справ цілого світа, а Европи і її найближчого Сходу особливо; вона з історичного детермінізму (призначення) — поставиться перед цілим світом у цілій своїй величині так нагло й несподівано, як зміняються непередбачено й нагло важливі історичні дії в XX ст. Бо, як каже адвокат і журналіст д-р Struye в **"La libre Belgique"** з 7 листопада 1933 р. у великій статті про Україну: „Цілий комплекс світлих питань представляє собою українська проблема. Численні конфлікти й нещастя, що нищать совітську Україну й заразом Україну під Польщею, — проходять перед свідомістю українських патріотів... Мрія **про Україну, — одну, соборну... вільну...** (підкреслення моє. — В. Д.). Мрія? Але щож було б нас за 20 останніх літ такою мрією, щоб одного дня не стало докoнаним чином?"...

Віримо в цей історичний день, який буде великим днем не тільки для української нації, але для цілого світа!

(Далі буде).

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

25-ліття братства св. Стефана, від. 221 У. Н. Союза.

Двацять пять-літній Ювилей братства св. Стефана, відділ 221. У. Н. Союза відбувся 21 січня ц. р. у салі української греко-кат. церкви при Оклей і Райс ул.

Ювилей зачавсь у годині 6. вечером панахидою у церкви св. Миколая по померших членах. По панахиді о. Е. Теодорович, ігумен чина С.В.В., виголосив у церкві дуже цінну промову про існування братства св. Стефана, від. 221. У. Н. Союза, переказуючи історію братства за цілих двадцять пять років, та підкреслюючи те, що братство так гарно розвинулося, бо дійшло до великого числа членів і майна. При кінці своєї промови зложив о. ігумен щирі побажання і пожелав братству найкращих успіхів і розвитку.

По панахиді зачалася в галі концертова програма. Хор ім. М. Лисенка, під орудою гром. Д. Атаманця, відспівав „Боже великий єдиний". Вступне сиово виголосив гром. І. Карпа, предсідник відділу. Він мотив значіння такого свята, на яке прибуло поверх 300 Союзовців, а крім того і симпатики У. Н. Союза.

Гром. Т. Кривовяз, бувший заступник секретаря, переповів історію братства св. Стефана за минувших 25 років. Між іншим заявив: Вже минуло 40 років, як прибувші з Европи українські еміґранти поклали перший фундамент під організацію, котра називається Український Народний Союз. Братство св. Стефана, від. 221. має честь бути членом У. Н. Союза вже цілих 25 років. Перші основники братства зрозуміли свободу нової вітчини й користаючи з тої свободи, оснували братство, яке існує до сьогоднішнього дня й обходить свій 25-літній ювилей. Дня 25 грудня 1908 р., в числі 30 членів, приняли ми стут У. Н. Союза і назвалися братством св. Стефана.

Початки існування братства були трудні, бо по одним році з 30 основників осталося 8 членів, але прибуло 9 нових, та на 1910 рік осталось 17 членів, але вже здисциплінованих. Тих 17 членів мали між собою енергійних людей, котрі розуміли значіння організації, та що в організації сила і воля. Ті вибранці оставили в братстві свої добрі сліди праці по нинішний день. Ними були бл. п. Петро Мотало, котрий 1912 р. був вибраний головним радним У. Н. Союза, а далі о. М. Струтинський, довголітний парох в Шікаґо, і о. Костюк. Згадані три громадяни поклали угольний камінь в стейті Ілиной майже під усі відділи У. Н. Союза. За їхню конструктивну працю для добра нашої дорогої організації, У. Н. Союза, і нашого братства належиться їм слава й честь. Були, інші добрі працівники і є ще вони тепер. Можна це пізнати по тім, що в 1910 р. було 17 членів, а тепер відділ 221 У. Н. Союза числить 306 членів. Зі зростом членів зростала братська каса й майно. З кінцем 1933 р. майно братства св. Стефана виносило $4,493.80.

Виплати з братської каси на протязі минулих 25 років були такі: Запомога хорим членам 8,236.00 дол.; За обслуги в похоронах і посмертне 1,775.20 дол.; На голодуючих в Західній Україні 450.50 дол.; На інвалідів Українських Січових Стрільців 361.60 дол.; Вигнанцям окупаційною владою з наших українських земель на еміґрації і на оборону прав існування української нації виплачено 694 дол.; На фонд бл. С. Ядловського 16.80 дол.; На Рідну Школу в Західній Україні і студентам на еміґрації 253.10 дол.; На Рідну Школу в Шікаґо 35.00 дол.; На українські інституції: „Просвіта", Тов. ім. Шевченка, Город „Сокола Батька" 226.00 дол.; На церкву св. Миколая у Шікаґо 697.77 дол.; На церкву на Савт Сайд і Борнсайд 15.00 дол.; На школу в Шікаґо, діточу, 10.00 дол.; На безробітних в Шікаґо 35.00 дол.; На льокальні балі сусідних відділів 55.00 дол.; За інвентар, винайм салі, платня уряду, поминальні молитви за померших і за здоровля живих членів 2,014.00 дол.

Виплачено на всі повище згадані цілі разом $14,875.60.

Історія 25-літнього існування братства св. Стефана, від. 221 У. Н. Союза і 40-літнього істнування У. Н. Союза, є доказом, що наші основники знали покористуватися свободою нової вітчини.

Учасниками дальшої програми були: панна В. Ірха відіграла як скрипкове сольо вязанку українських пісень; панна М. Карпа відтанцювала чардаша; „Український Козачий Хор" під орудою гром. С. Чуби, відспівав кілька українських пісень; пані М. Шпікула і гром. Д. Атаманець відспівали дует „Люблю дивитись"; гр. Т. Шпікула, гол. радний У. Н. С., передав щирі побажання і привіт від головної екзекутиви У. Н. Союза, а в вдалій своїй промові говорив про значіння 25-літнього ювилею братства й про 40-літній ювилей У. Н. Союза. Закликав усіх присутних, щоби втягали в ряди У. Н. Союза своїх дітей і знакомих. Дальше говорив у справі реформи, пояснюючи, яка є користь для членів, котрі зміняють свої грамоти.

В дальший програмі свята, панна Гергава деклямувала, а пані М. Шпікула відспівала сопранове сольо: панни Віри й Галя Шпікули відограли фортепяновий дует „Ой ішли наші славні Запорожці".

Адвокат Р. Смук, член від. 221 У. Н. Союза, говорив про значіння організації і закликав усіх професіоналістів, щоби вписувалися в ряди У. Н. Союза.

Опісля слідували привіти, які зложили такі відділи: Тов. ім. Д. Вітовського, від. 301 У. Н. Союза; братство св. о. Миколая, від. 106 У. Н. Союза; братство св. Петра й Павла, від. 220 У. Н. Союза, яке передало ювилейний дар в сумі 5 дол.; тов. ім. М. Шашкевича, від. 55 „Провидіння".

Гом. Іван Карпа, предсідник 221 відділу, закінчуючи ювилейну програму, подякував від імени братства св. Стефана головній екзекутиві У. Н. Союза за щирі побажання і привіт, а далі подякував усім відділам за щирі желання. Вкінці подякував хорам і артистичним силам, що своєю піснею і музикою помогли звеличати торжество, а накінець всім присутним, що прийшли так чисельно й звеличали 25-літній ювилей братства.

Свято закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Комітет ювилею.

КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЗАПОМОГОВИХ ТОВАРИСТВ В КАНАДІ.

У січні у Вінніпегу відбулися конвенції двох запомогових товариств: „Тов. Взаїмна Поміч" та „Товариства Святого Николая". Обидві конвенції ствердили, що минулий рік був успішний. Тов. „Взаїмна Поміч", котре складається з 3,500 членів, зорганізованих у 36 відділах, мало в минулому році понад сім тисяч долярів чистого доходу та приєднало понад 400 членів. На конвенції було присутних коло 100 делеґатів. Це товариство має свій домініяльний чартер. На конвенції „Тов. св. Николая" було присутних коло 75 делеґатів. Товариство застановлялося над справленням статута та наміченням плянів на будуче. Це товариство має маєтку на яких сто тисяч долярів. Головою товариства вибрано п. Ів. Жаровського.

Товариство „Взаїмна Поміч" не є сектантське запомогове товариство, але має статут, подібний до статута У. Н. Союза в Америці. Товариство се складається з ріжних націоналістичних елементів. Має велике число православних. Головою товариства надалі остався. Мир. Стечишин, редактор „Українського Голосу", котрий є головою цього товариства від самого початку його заснування. Спершу було непорозуміння в товаристві між національно-самостійницьким елементом і оборонцями. Однак під цю пору тертя незамітне, а спільність цілей членів дає товариству змогу зросту.

„Товариство св. Николая" є католицьке запомогове товариство. Членами товариства є виключно католики. Під цю пору товариство має клопіт з одним зі своїх відділів, котрий має свій провінціяльний чартер. Непорозуміння вже справу довело до суду.

Запомогові товариства в Канаді є далеко слабші як у Стейтах. Праця в товариствах іде гармонійно тому, що нема „мішанини". Большевики мають своє окреме запомогове товариство.

Михайло Іванчук.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й.

З вечері на край.

Заходом Українського Горожанського Клюбу й Жіночого Клюбу влаштовано вечерок в суботу, 25. листопада м. р. Вечерок розпочав В. Вовчук, предсідник клюбу, короткою промовою. Після того мужеський хор з Водервліт, під управою Юрія Бережинського з Трой, відспівав низку пісень. Потім відбулася вечеря. Тостместром був гром. Лев Завойський. Бесідниками були: о. Курило, пані Валерія Михасів і Ол. Заяць. Всі вони виголосили патріотичні промови, звязані з боротьбою у рідним краю і, українським життям в Америці.

Гром. Іван Урбан закликав приявних зложити жертви на інвалідів. Збіркою занялись: І. Урбан і Валерія Михасів.

Зложили по $1: І. Урбан, Л. Завойський, В. Мадараш, Й. Савюк, Ю. Березинський, П. Риганич, С. Чайковський, С. Михасів, О. Заяць, С. Ковальчик, П. Ковальчик, Н. Базар, Й. Крушельницький, о. К. Курило, П. Кучма, В. Футулуйчук, О. Спяк; по 50 ц.: пані Байбер, Завойська, Атаманюк, Мадараш, П. Качмар, Ф. Васуля, Й. Р. Байґер, М. Завойський, Т. Кащак, Й. Берник, В. Вовчук, Я. Спяк, С. Свота. — Дрібними датками зложено $1.50. — Потім Горожанський Клюб дав з каси $10, а Жіночий Клюб $5. — Разом зібрано $40. Гроші вислано через Обєднання з призначенням: по $20 на боєвий фонд і інвалідів. Вечерок закінчено відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна".

В. Футулуйчук.

ЗИМА З МОРОЗОМ.

Прийшла Зима царівна,
Непривітна тай гнівна;
Прийшла з царем Морозом
У гості до нас разом.

Прийшла в біленьким шалю
Тай в жемчугах з кришталю;
Стелить білі килими
Й землю вкриває ними.

А цар Мороз лютує
Тай палати будує
Із ледяної криці,
Для Зимоньки цариці.

Так у парі гарненько
Прибрали все біленько
Тай весілля справляють,
Метелиці гуляють.

Цар Мороз не дармує,
Шляхи тверді будує,
Ходить по них з Зимою,
Аж стрінеться з Весною.

Анастасія Рибакова.

ВІДОЗВА

ДО РОДИМЦІВ З ОЗІРНОЇ, ЗАХІДНЯ УКРАЇНА.

Тому кілька місяців Комітет Озірянців в Бостоні одержав зі свого рідного місточка Озірної обширну відозву в справі допомоги будові Кооперативного Дому в Озірній.

Край наш опинився в страшнім положенню і наші рідні не можуть самі спромогтися на таку будову, яка була би притягаючою силою для своїх і конкурування з чужими. В кооперативі треба нам навчити наших людей своє попирати, у своїх купувати, а зароблений гріш обертати на допомогу Рідній Школі, Просвіті, інвалідам. Кооператива в Озірній поступила вперед. Селянство зрозуміло кооперативний клич та почало численно купувати всі річи в кооперативі: почали звозити до неї збіже, яйця та інші продукти, за які кооператива платила дорожче вд Жидів. Почали одні одних заохочувати так, що треба було відчинити два відділи на інших вулицях. Поляки налякались такого розросту і уряд почав ставити ріжні перешкоди. Але наш нарід вже загартований у боротьбі і не подався. В кооперативі працюють кільканацять осіб, обслугують своїх людей і тим стали незалежними від ворога. Та одна біда, що нема відповідного складового дому, де можнаб примістити більшу скількість товарів. Наші браття задумали побудувати одно-поверховий дім, щоби на долині були склепи кооперативні, а на горі галя на Рідну Школу. Місце під будову дуже гарне, бо знаходиться на самім ринку. Як Українці не використають нагоди, то Поляки готові його відобрати, бо це громадське місце.

Тому ми, Озірянці, які знаходимося на еміґрації, в Бостоні і по інших містах, мусимо прийти з допомогою нашим братам. Для цеї справи комітет, який є заснований у Бостоні, скликає загальні збори на неділю, 18. лютого, де буде прочитаний лист, який ми на днях одержали з Озірної, та де порадимось, в який спосіб маємо прийти з помічю. До сього часу зложили жертви отсі громадяни: Н. Давискиба $10, Т. Бачинський $10. По $5: О. Любачівський, Т. Костецький, Д. Шедлівський, М. Волошин (син Данила), С. Сухицький, Д. Сілінський; по $2: І. Кулибаба, Аґна Хомин, Т. Січкоріз, О. Дацько, А. Кутний; О. Кудрик $3; по $1: Й. Свідзінський, Г. Оверко, Г. Сілінський. Другим разом оголоситься дальший звіт жертводавців.

За Комітет Озірянців в Бостоні:

Евстахій Безубка, голова;
Н. Давискиба, секретар;
О. Любачівський, касієр.

ЛІТА ЗМІНЯЮТЬСЯ.

Вона.

Ох, минулись часи тії,
Щезли літа молодії,
Перепливи, як вода.
Тільки в спомині осталось,
Що безжурно погулялось,
Як була я молода.

Надівочилась доволі,
Виглядала собі долі,
Розвивалась краса в цвіт.
Ґарцювала з дружечками,
Док не прийшли з рушниками
Й завязала собі світ.

Одружилася, тай диво:
Час минувся, ох, тай живо
Прийшов коханню кінець,
Бо родинні є турботи,
Муж старий, тай без роботи...
Спорожнився гаманець.

Муж понурий, не жартує,
Не сміється, не цілує,
Тільки лазить, як слота.
Ґеді дещо запитатись,
Він не хоче відозватись,
Лізе в старість глупота.

Як настане Божа днина,
Люльку смокче, як дитина,
Справді стався диваком:
Що зварю, то не смакує,
Вже й полисів, вже не чує,
А ще скаче з кулаком...

Він.

Гей, літа! Деж ви поділись?
Чом так скоро ви змінились,
Як осінні сумні дни.
І на сон колись не впало,
Щоб з літами таке сталось,
Щоб так зниділи вони.

Як колись я парубочив,
Хтож від мене ліпше скочив?
Хто гарніше заспівав?
Був здоровий, жвавий всюди,
Завидували всі люди,
Я в кулак лише свистав.

Одруживсь я: жінка гожа,
Мов та цвітка, мов та рожа,
Було завше в смак зварить.
От, хотілось покохати,
Приголубить, цілувати,
Було за що попестить.

А тепер — усе змінилось:
Їй на старість захотілось
Зробить з себе чудака.
Причепилась до табаки,
Каже: це її присмаки...
Чи то старість всім така?...

Йде до печі, заглядає,
Все табаку витягає,
Набиває повний ніс...
Ну, скажіть же, добрі люди,
Який смак у їді буде,
Як напчихає у сіс?...

— — — — — — — —

Ось так літа минаються,
Що хвилини зміняються:
Був юнак, тепер старець.
Його „тип" стає дивацький,
Виростає дух дітвацький.
Старість, старість—і кінець.

М. Костишин.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, член від. 58 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої орґанізації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $25, котрі мені стали великою помічю у моїм тяжкім положенню. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Іван Романчук,
Ютика, Н. Й.

ЗНАЙШЛИ ТАЄМНИЧУ ЗЕМЛЮ ЛЄМУРІЯ?

Англійська виправа сера Джана Мюрея, яка переводить поміри під проводом професора Стенлея Ґардіни на Арабському морі (північно-західній частині Індійського океану) здогадується, що знайшла загадочну землю Лємурію.

Коли назва таємної суші, Атлянтиди, походить іще від старо-грецького фільософа Плятона з V. століття перед Хр., то назва Лємурії виринула щойно в 1874. році, коли її піддав анґлійський ґеоґраф Склейтер. Щоби вияснити поширення півмалп лємурів, поставив здогад, що між Мадаґаскаром і Передньою Індією, де ці півмалпи жиють, була колись суша, яка з часом зникла в морі. Часом цю землю звуть теж Ґондвана.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДЕ ЗГОДА, ТАМ СИЛА.

Скажіть правду, добрі люди,
Доки у нас таке буде:
Гнів, ненависть і роздір,
Одні другим вперекір.

Чиж не ліпше в згоді жити
Та як браття все любитись,
Одні другим помагати
Кращу долю здобувати?

Таж ми всі є Українці,
Не якісь там Турки, Хінці,
Ні кацапи, ні Ляхи, —
Ми з прадідів козаки!

Покажім козацьку силу
Та любов до вітчини,
Занехаймо всі роздори,
Обнімімось, як брати.

Руки ми собі подаймо,
Одним шляхом враз ідім:
Визволяти Україну
Братам нашим поможім!

Всі роздори занехаймо,
Утопім незгоду,
А покажім, що ми, браття,
Козацького роду.

Нехай знають вороженьки,
Що у нас є сила:
Ще воскресне Україна,
Ненька наша мила!

Катерина Сарабун.

Син: Мамо, ти все мені кажеш „серденько", а всеодно беш мене.

Мати: Серденько, дитино моя, не можеш уявити собі серця без ударів.

Між приятельками.

— Соня мені сказала, що ти оповіла їй про те, про що я просила, щоби ти її не переповідала.

— Алеж я сказала, що вона не сміє говорити тобі, що я їй про те оповіла.

— Ну, вона мені власне сказала, щоби я тобі нічого не говорила, що вона мені про те балакала.

Нинішні часи.

Батько: Сину, я хочу уступити з підприємства, а ти ввійдеш до нього.

Син: Знаєте, тату, підіждіть трохи тай ми оба разом уступимо.

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(46)

Нагло Тарзан, який дивився довкола з далеко більшої висоти ніж малі піґмеї коло нього, побачив наближаючіся війська Вельторисмакусіянів. Він приглядався якийсь час їх рухам, а потім доповів про них князеви піґмеїв. „Вони йдуть довгими лініями та широким фронтом", говорив він. „Вони переможуть твою першу лінію". На цю вістку Комодофльоренсаль дав острий приказ. Тисячка їздців пігнала вперед, підганяючи свої серни так, що ці скакали по 7 стіп за одним скоком.

Друга тисячка пігнала скоро направо, а третя тисячка наліво. Тарзан описував князеви сутичку цих відділів з ворогом. Князь пояснив Тарзанови складний спосіб боротьби та закінчив: „Пора тобі вертатися назад. Тебе скоро оточать вороги, як тут лишишся. Як вони будуть пробувати ввійти до міста, досить буде рукопашної боротьби там. Ти мусиш вертатись до міста, поки не буде запізно".

„Я думаю, що лишуся тут", сказав Тарзан. „Але вони возьмуть тебе в полон, або вбють", сказав Комодофльоренсаль. Тарзан усміхнувся на думку, щоби ці малі люди могли взяти його в полон. „Я їх не боюся". „Це тому, бо ти їх не знаєш", відповів князь. „Твоя велика постать дає тобі забагато довіря до себе. Памятай, що ти тільки чотири рази більший від малих людей. Може трицять тисяч зібратися, щоби тебе повалити". „На таке я заризикую", відповів Тарзан.

Вельторисмакусіяни гнали скоро вперед. Князь не мав уже більше часу надармо переконувати Тарзана відступати. Він подивляв відвагу велитня, але рівночасно жаль йому було його незнання. Він полюбив цього дивного чоловіка та хотів його вратувати. Але тепер він мусів занятися командуванням свого війська, бо ворог уже був близько. Як він почвалував геть, Тарзан лишився самий та приглядався, як армія малих людей на скорих сернах гнала до нього.